משניות מבוארות

מַסֶּכֶת מִדּוֹת פרק ה

ל' סיון

ד שֶׁבְּדָרוֹם, לִשְׁכַּת הַעֵץ, יַעֲקֹב. שֶׁכָּחְתִּי מֶה הָיְתָה מִשְׁמֶשֶׁת, וְגַז שֶׁלְּשָׁתָן שָׁוֶה. לִשְׁכַּת הַגּוֹלָה, שֶׁם הָיָה בּוֹר הַגּוֹלָה מָלֵא מַיִם קְבוּעַ, וְהַגַּלְגַּל נָתוּן עָלָיו, וְנִקְרֵאת גּוֹלָה. עַל שֵׁם שְׁבָנֵי הַגּוֹלָה פָּרוּ שָׁם בּוֹר, וְתִירוֹשׁ פָּרֵשׁ עַל שֵׁם סֶפֶל גָּדוֹל שֶׁקְּבוּעַ בּוֹ תָּמִיד, כְּמִין גֻּלָּה עַל רֹאשׁוֹ (זכריה ד.).

ד שֶׁבְּדָרוֹם, לִשְׁכַּת הַעֵץ, לִשְׁכַּת הַגּוֹלָה, לִשְׁכַּת הַגָּזִית. לִשְׁכַּת הַעֵץ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב, שֶׁכָּחְתִּי מֶה הָיְתָה מִשְׁמֶשֶׁת, אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר, לִשְׁכַּת כֹּהֵן גָּדוֹל, (וְהִיא) הָיְתָה אֲחוֹרֵי שְׁתֵּיהֶן, וְגַז שֶׁלְּשָׁתָן שָׁוֶה. לִשְׁכַּת הַגּוֹלָה, שֶׁם הָיָה בּוֹר גּוֹלָה מָלֵא מַיִם קְבוּעַ, וְהַגַּלְגַּל נָתוּן עָלָיו, וּמְשֻׁם מְסַפְּיקִים מַיִם לְכָל הָעֲזָרָה. לִשְׁכַּת הַגָּזִית, שֶׁם הָיְתָה סַנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה של יִשְׂרָאֵל יוֹשֶׁבֶת וְדָנָה אֶת הַכֹּהֵן, וְכֹהֵן שֶׁנִּמְשַׁח בּוֹ פְּסוּל, לוֹבֵשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים, וְיוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ. וְשֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל, לוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, נִכְנָס וּמְשַׁמֵּשׁ עִם אֶחָיו הַכֹּהֲנִים. וְיוֹם טוֹב הָיוּ עוֹשִׂים, שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ של אַהֲרֹן לְפָנַי ה' בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים. וְרִבּוּן הוּא, שֶׁבָּחַר בְּאַהֲרֹן וּבִבְנָיו לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת לְפָנַי ה' בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים.

ב), וְשׁוֹאֲבִין בּוֹ בְּבַלְגֵּל, וּמִשָּׁם מְסַפְּיקִים מַיִם לְכָל הָעֲזָרָה. לִשְׁכַּת הַגָּזִית, שֶׁם הָיְתָה סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה של יִשְׂרָאֵל יוֹשֶׁבֶת וְדָנָה אֶת הַכֹּהֵן, אֵיזֶה כֹּהֵן רָאוּי לַעֲבוֹדָה וְאֵין בּוֹ פְּסוּל רְחוּק, וְכֹהֵן שֶׁנִּמְשַׁח בּוֹ פְּסוּל לוֹבֵשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים וְיוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְשֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל, לוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, וְהוּא נִכְנָס וּמְשַׁמֵּשׁ עִם אֶחָיו הַכֹּהֲנִים. וְיוֹם טוֹב הָיוּ עוֹשִׂים, שֶׁלֹּא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ של אַהֲרֹן, וּבְרוּךְ הוּא שֶׁבָּחַר בְּאַהֲרֹן וּבִבְנָיו לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת לְפָנַי ה' בְּבֵית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים.

משניות מבוארות

מַסֶּכֶת קִנִּים פרק א

ל' סיון

פֶּרֶק א מלשון "קן צפור" (דברים כב. ו), והמסכת הזאת מדברת בתערובי העופות כשיתערבו קרבנות העופות אלו עם אלו, והניח זה הענין באחרונה, מפני שאינו מכרח, לפי שאפשר שיתערבו. ועוד שהדבור עליו מעט מזעיר. הרמב"ם. **א) חַטָּאת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַטָּה,** הַיְנוּ הָאֲתָנָה לְמַטָּה מרוחט הַסְּקִרָא, דִּכְתִיב גַּבֵּי חַטָּאת הָעוֹף (ויקרא ה, ט): "וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ", קִיר שֶׁהַשְּׁרִירִים שֶׁלּוֹ מִתְמַצִּין לְיְסוֹד, וְזֶהוּ קִיר הַתַּחְתּוֹן לְמַטָּה מרוחט הַסְּקִרָא, דְּדָמִים שֶׁהֲזָאָתָם לְמַעְלָה מִן הרוחט הַסְּקִרָא לְפָעֲמִים מִתְמַצִּין לְסוֹבֵב. **וְחַטֹּאת בְּהֵמָה לְמַעְלָה,** דִּכְתִיב (שם ד, ז): "וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ" הַיְנוּ בְּגוּף הַקֶּרֶן מִמַּשׁ, וּבְעוֹלָה הַדִּין הוּא לְהֵיפֶךְ, **עוֹלַת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה** דִּכְתִיב (ויקרא א, טז): "וּמָלַק וְהִקְטִיר וְנִמְצָה דָּמוֹ", מה הַקְּטָרָה בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, אַף מְצוּי בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, **וְעוֹלַת בְּהֵמָה לְמַטָּה,** דִּכְתִיב בָּהּ יְסוֹד, רָצָה לוֹמַר מוּל הַיְסוֹד (תפא"י). **וְאם שְׁנָה בְּזֶה וּבְזֶה** בְּהֲזָאָה **פְּסוּל,** אֲבָל בְּמַלִּיקָה שֶׁל חַטָּאת אם עֲשָׂאָהּ לְמַעְלָה כְּשָׁרָה, דְּמַלִּיקָה בְּכָל מָקוֹם בְּמִזְבֵּחַ כְּשָׁרָה. **אַחַת** מֵהֶן **חַטָּאת וְאַחַת** מֵהֶן **עוֹלָה, בִּדְרָדִים וּנְדָבוֹת,** אם מַבִּיא עוֹפוֹת הֲרֵי **כֻּלָּן עוֹלוֹת,** דֶּרֶךְ וּנְדָבָה אֵין בָּהֶן אֶלָּא עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים בִּלְבַד, וְכֵיוָן שֶׁבְּעוֹפוֹת אֵין שְׁלָמִים, הֲרֵי הֵן כֻּלָּן עוֹלוֹת. **אֵיזוּהוּ נָדָר הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי עוֹלָה.** שֶׁהַחוֹב עָלַי לְהָבִיא, **וְאֵיזוּהוּ נְדָבָה הָאוֹמֵר הֲרֵי זוּ עוֹלָה.** שֶׁהֵיכִי לְהַקְרִיב אֶת הָעוֹף שֶׁהִקְדִּישׁ בִּלְבָּד. **מה בֵּין נְדָרִים לִנְדָבוֹת, אֶלָּא שֶׁהַנְּדָרִים מתו אוֹ נִגְנְבוּ חַיָּבִים בְּאַחֲרָיוּתָם,** כֵּיוָן שֶׁהָחוֹב עָלָיו לְהָבִיא, וְעַד שֶׁלֹּא הִקְרִיב לֹא קִיֵּם חוֹבוֹתוֹ, **וּנְדָבוֹת** אם מתו אוֹ נִגְנְבוּ אֵין חַיָּבִים בְּאַחֲרָיוּתָן, דְּדָרֵי הַקִּדּוּשׁ הַקְּרָבָן. שֶׁאִמַּר הֲרֵי זוּ קָרְבָּן, וְאִם הִקְרִבָן אֵינוֹ קִיֵּם עֹנֶשׁ בְּרִיתוֹ כְּמוֹתוֹ. **ב) חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּעוֹלָה וּעוֹלָה** שֶׁנִּתְעָרְבָה **בְּחַטָּאת,** הַיְנוּ אם הֵבִיא תּוֹרִים שֶׁל חַטָּאת וְתוֹרִים של עוֹלָה אַחַת שֶׁנִּתְעָרְבָה בַּעֲשָׂרָת אֶלָּפִים חַטָּאוֹת **יְמוּתוּ כֻּלָּם,** דְּבְכָל חַד אִיכָּא לְסִפּוּקֵי שֶׁמָּא עוֹלָה הִיא וְסִפּוּקוֹ לְמָטָּה, אוֹ חַטָּאת וְסִפּוּקוֹ לְמַעְלָה, וּבְעֲלֵי חַיִּים חַשִּׁיבֵי וְלֹא בְּטֵלֵי בְּרִיבָא. וְלֹא מַשְׁהִים אוֹתָם עַד שֶׁיִּפּוֹל בָּהֶם מוּם כְּדֵי שֶׁיִּיכְלוּ לִפְדּוֹתָם. דְּאִין שֵׁיָּךְ בָּהֶם מוּם, דְּאִין מוּם פּוֹסֵל בְּעוֹפוֹת, וְאִין פְּדָיוֹן לְעוֹפוֹת, כְּדַאִיתָא בְּמַכְּוֹתוֹת דַּף קי, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּדְיוֹן אֶלָּא בִּבְהֵמָה. **חַטָּאת שֶׁנִّתְעָרְבָה בְּחוֹבָה,** כְּגוֹן בֶּן יוֹנָה אוֹ תּוֹר שֶׁל חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּשְׁנֵי קִנִּים שֶׁל חוֹבָה, כְּגוֹן שֶׁל יוֹלֶדֶת שֶׁל זָבָה, שֶׁבְּכָל אַחַת מֵהֶן יֵשׁ אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעוֹלָה וְעַדַיִן לֹא פֵּרֵשׁ בָּהֶן אֵיזֶה לְחַטָּאת וְאֵיזֶה לְעוֹלָה, כֵּיוָן שֶׁזֶּה כְּן סְתוּמָה, שֶׁהַמַּביא לֹא פֵּרֵשׁ, **אין כשר אֶלָּא כְּמִנְיָן חַטָּאוֹת שֶׁבְּחוֹבָה,** שֶׁמָּא מִן הַשְּׁנֵי קִנִּין עָבִיד לְהוּ

מַסֶּכֶת קִנִּים

פרק א א חַטַּאת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַטָּה, וְחַטַּאת בְּהֵמָה לְמַעְלָה. עוֹלַת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה, וְעוֹלַת הַבְּהֵמָה לְמַטָּה. אם שָׁנָה בָּזֶה וּבָזֶה, פָּסוּל. סֵדֶר קִנִּים כָּךְ הוּא, הַחוֹבָה אֶחָד חַטָּאת וְאֶחָד עוֹלָה. בִּדְרָדִים וּנְדָבוֹת, כֻּלָּן עוֹלוֹת. אֵיזֶהוּ נָדָר, הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. וְאֵיזֶהוּ נְדָבָה, הָאוֹמֵר הֲרֵי זוּ עוֹלָה. מה בֵּין נְדָרִים לִנְדָבוֹת, אֶלָּא שֶׁהַנְּדָרִים, מתו אוֹ נִגְנְבוּ, חַיָּבִים בְּאַחֲרָיוּתָם. ב חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּעוֹלָה, וְעוֹלָה בְּחַטָּאת, אֲפִלּוּ אֶחָד בְּרִבּוֹא יְמוּתוּ כֻּלָּם. חַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחוֹבָה, אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא כְּמִנְיָן חַטָּאוֹת שֶׁבְּחוֹבָה. וְכֵן עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחוֹבָה, אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא כְּמִנְיָן עוֹלוֹת שֶׁבְּחוֹבָה. בֵּין שֶׁהַנְּדָבָה מְרֻבָּה וְהַחוֹבָה מְעֻטָּה, בֵּין שֶׁהַחוֹבָה מְרֻבָּה וְהַנְּדָבָה מְעֻטָּה, בֵּין שֶׁשְּׁתֵּיהֶן שָׁווֹת: ג בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּחוֹבָה וּבִנְדָבָה. אֲבָל בְּחוֹבָה שֶׁנִּתְעָרְבָה זוּ בְּזוּ, אַחַת לְזוּ וְאַחַת לְזוּ, שְׁתַּיִם לְזוּ וּשְׁתַּיִם לְזוּ, שָׁלֹשׁ לְזוּ וְשָׁלֹשׁ לְזוּ, מֻחָצֶה כָּשֵׁר וּמֻחָצֶה פָּסוּל. אַחַת לְזוּ וּשְׁתַּיִם לְזוּ, וְשָׁלֹשׁ לְזוּ, וְעָשָׂר לְזוּ, וּמֵאָה לְזוּ, הַמֻּעָט כָּשֵׁר, בֵּין מִשֶּׁנֵּי שְׁמוֹת, בֵּין מֵאִשָּׁה אַחַת, בֵּין מִשְּׁנֵי נָשִׁים: ד כֵּיצַד מִשֶּׁם אֶחָד, לִידָה וְלִידָה, זִיבָה וְזִיבָה, מִשֶּׁם אֶחָד. מִשְּׁנֵי שְׁמוֹת, לִידָה וְזִיבָה. כֵּיצַד שְׁתֵּי נָשִׁים, עַל זוּ לִידָה וְעַל זוּ לִידָה, עַל זוּ זִיבָה וְעַל זוּ זִיבָה, מִשֶּׁנֵּי שְׁמוֹת, עַל זוּ לִידָה וְעַל זוּ זִיבָה.

וְלֹא מִן הַמֻּעָרָב בָּהֶן, וְנִמְצָא שֶׁעֲשָׂאָהּ חַטָּאת מִמָּה שֶׁהָיְתָה צְרִיכָּה לִהְיוֹת עוֹלָה, וְעוֹלָה אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֲפִלּוּ אַחַת, דְּשָׁמָא יַקַּח אֶת הַחַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה. **וְכֵן עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּחוֹבָה,** בְּשְׁנֵי קִנִּים שֶׁל זָבָה שֶׁל יוֹלֶדֶת, **אין כשר אֶלָּא כְּמִנְיָן עוֹלוֹת שֶׁבְּחוֹבָה. בֵּין שֶׁהַחוֹבָה מְרֻבָּה וְהַנְּדָבָה מְעֻטָּה,** כְּגוֹן שֶׁקֵּן אֶחָד לְחַטָּאת וְקֵן אֶחָד לְעוֹלָה, **בֵּין שֶׁהַנְּדָבָה מְרֻבָּה וְהַחוֹבָה מְעֻטָּה,** כְּגוֹן שֶׁקֵּן אֶחָד לְחַטָּאת וְקֵן אֶחָד לְעוֹלָה, **בֵּין שֶׁשְּׁתֵּיהֶן שָׁווֹת,** כְּגוֹן שֶׁקֵּן אֶחָד לְעוֹלָה וְקֵן אֶחָד לְחַטָּאת, **כְּמִנְיָן לְעוֹלָה מִפּוֹרְשׁוֹת נִדְבָה.** מִשּׁוּם דְּדָרִים וּנְדָבוֹת כֻּלָּן עוֹלוֹת. **בֵּין שֶׁשְּׁתֵּיהֶן שָׁווֹת בְּכָל אֵלּוּ אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא כְּמִנְיָן עוֹלוֹת שֶׁבְּחוֹבָה וְלֹא יוֹתֵר.** שֶׁמָּא יִקַּח אֶת הַשֵּׁנִי שֶׁבְּחוֹבָה שֶׁהוּא חַטָּאת. **ג) בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחוֹבָה וּבִנְדָבָה** שֶׁנִּתְעָרְבוּ כְּגוֹן חוֹבָה סְתוּמוֹת, שֶׁמְּקַצְתָּן חַטָּאוֹת וּמִקַּצְתָּן עוֹלוֹת עִם קִנֵּי נְדָבָה מְפֹרָשׁוֹת. שֶׁכָּלָּן עוֹלוֹת, **אֲבָל בְּחוֹבָה שֶׁנִּתְעָרְבָה זוּ בְּזוּ,** כְּגוֹן קֵן סְתוּמָה שֶׁל יוֹלֶדֶת אוֹ שֶׁל זָבָה שֶׁנִּתְעָרֵב בְּקֵן סְתוּמָה שֶׁל יוֹלֶדֶת אוֹ שֶׁל זָבָה אַחֶרֶת, **הָיָה אַחַת לְזוּ וְאַחַת לְזוּ, אוֹ שְׁתַּיִם לְזוּ וּשְׁתַּיִם לְזוּ, אוֹ שָׁלֹשׁ לְזוּ וְשָׁלֹשׁ לְזוּ,** הֵיכִי שֶׁכָּל אִשָּׁה הָיָה לָהּ שְׁלֹשָׁה קִנִּים, הֲרֵי שֶׁלֹּא נִתְפְּרְשׁוּ אֵיזֶה לְעוֹלָה וְאֵיזֶה לְחַטָּאת כֵּיוָן שֵׁשָׁה קִנִּים הַמְעֹרָבִים בְּוַדַּאי הֲרֵי שִׁשָּׁה מֵהֶם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹלוֹת וּשְׁלֹשָׁה מֵהֶן חַטָּאוֹת. שֶׁהֵן חֲצִי הַתַּעֲרוּבוֹת דְּכִשְׁרִין בְּכָל גּוּנֵי. דְּהֲרֵי כֵּיוָן שֶׁכָּל הַשִּׁשָּׁה שֶׁשִּׁיְּכִים לְכָל אַחַת מֵהֶן הֵם שֵׁשׁ חַטָּאוֹת שֶׁשֵּׁשׁ עוֹלוֹת, עֲבִיד שְׁפִיר. וְחֲצִי הַתַּעֲרוּבוֹת הַשְּׁנִיָּה פְּסוּלָה, אֲבָל לֹא יַקְרִיב כָּל אַרְבַּע חַטָּאוֹת אוֹ אַרְבַּע עוֹלוֹת. דְּשָׁמָא כָּל הָאַרְבַּע שִׁיְּכִים לְאִשָּׁה אַחַת וְהֲרֵי כָּל אַחַת חֲצִיָּהּ רַק שֵׁשׁ חַטָּאוֹת וְשֵׁשׁ עוֹלוֹת, יַקְרִיב כָּל קָרְבָּן לְשֵׁם הָאִשָּׁה שֶׁהִקְרְבָן שֶׁיֵּשׁ לָהּ יְהֵא עוֹד שֵׁשׁ פְּרִדוֹת וְיִתְּנֵה שָׁעֵל מִי שֶׁלֹּא הִקְרִיב יְהֵא חֵל זֶה הַקְּרָבָן. וְאִם הָיָה קֵן **אַחַת לְזוּ וּשְׁתַּיִם לְזוּ, וּשְׁלֹשׁ לְזוּ,** אוֹ **וְעָשָׂר לְזוּ,** אוֹ **וּמֵאָה לְזוּ,** בְּכָל פַּעַם רַק **הַמֻּעָט כָּשֵׁר,** דְּאִם יַקְרִיב שְׁנַיִם לְשֵׁם הָיוּ בָּאִים מִקֵּן אֶחָד מֵהָאִשָּׁה שֶׁהַפְּרִישָׁה רַק שְׁתַּיִם, וּבֵין הַשְּׁתַּיִם צְרִיךְ לִהְיוֹת אַחַת לְחַטָּאת. וְכֵן עָשָׂר לְזוּ וּמֵאָה לְזוּ, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַקְרִיב רַק עָשָׂר. מִקְצָתָן לְעוֹלָה מִקְצָתָן לְחַטָּאת, וְהַשְּׁאָר פְּסוּלִין, דְּאִם יַקְרִיב אַחַד עֲשָׂר בָּאִים מִקֵּן אֶחָד הָיָה בֵּין עֲשָׂר הַזּוֹתוֹת, וְנִמְצָא שֶׁהִקְרִיב מָה שֶׁהָיָה לְעוֹלָה לְשֵׁם חַטָּאת, **בֵּין** שֶׁהָיוּ הַתַּעֲרוּבוֹת **מִשֵּׁם אֶחָד** שֶׁיְּהֵם לְלֵדָה, **בֵּין מִשְּׁנֵי שְׁמוֹת** כְּגוֹן קֵן אֶחָד שֶׁהוּפְרַשׁ לְלֵדָה וְקֵן אֶחָד שֶׁהוּפְרַשׁ לְזִיבָה. **בֵּין מֵאִשָּׁה אַחַת בֵּין מִשְּׁתֵּי נָשִׁים,** כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל. **ד) כֵּיצַד מִשֵּׁם אֶחָד לִידָה וְלִידָה,** כְּגוֹן קֵן אֶחָד לְלֵדָה רִאשׁוֹנָה וְקֵן שֵׁנִי לְלֵדָה שְׁנִיָּה, אוֹ **זִיבָה וְזִיבָה, זֶה נִקְרָא מִשֵּׁם אֶחָד,** שֶׁשְּׁתֵּי הַקִּרְבָּנוֹת בָּאִים עַל שֵׁם לֵדָה. כֵּיצַד **מִשְּׁנֵי שְׁמוֹת לִידָה וְזִיבָה. כֵּיצַד שְׁתֵּי נָשִׁים, עַל זוּ** יֵשׁ קָרְבָּן **לִידָה, וְעַל זוּ** יֵשׁ קָרְבָּן **לִידָה,** אוֹ **עַל זוּ** יֵשׁ קָרְבָּן **זִיבָה וְעַל זוּ** יֵשׁ קָרְבָּן **זִיבָה, זֶה** נִקְרָא **מִשְּׁנֵי שְׁמוֹת, עַל זוּ לִידָה וְעַל זוּ זִיבָה,** וְלִקְרָבָן כָּל אַחַת מֵן הַשְּׁנֵי קִנִּין עָבִיד לְהוּ